

STORTINGET

Innst. 40 S

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Prop. 9 S (2017–2018)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Samtykke til ikke å utbetale andre rate av driftstilskuddet til Islamsk Råd Norge for 2017

Til Stortinget

Sammendrag

I proposisjonen legger Kulturdepartementet fram forslag til vedtak om samtykke til ikke å utbetale andre rate av driftstilskuddet for 2017 til Islamsk Råd Norge (IRN), i alt 650 000 kroner. Tilskuddet er bevilget under kap. 341 Tilskudd til trossamfunn m.m., post 78.

For å legge til rette for dialog og samarbeid mellom tros- og livssynssamfunnene har det vært gitt et årlig driftstilskudd til tre paraplyorganisasjoner på tros- og livssynsfeltet: Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn, Norges Kristne Råd og IRN.

Grunnlaget for driftstilskuddet til IRN er at organisasjonen skal være en representativ paraplyorganisasjon for muslimske trossamfunn som kan bidra til samhold blant muslimer og være en brobygger og dialogpartner for andre tros- og livssynssamfunn og offentlige myndigheter. Skal IRN ha en slik rolle, kreves det at IRN har tillit og legitimitet, både blant sine medlemsorganisasjoner, andre tros- og livssynssamfunn og hos myndighetene.

Uroen i og rundt IRN har gitt grunn til bekymring og vært tema i flere møter mellom IRN og Kulturdepartementet. Etter departementets vurdering har ikke IRN vist tilstrekkelig vilje og/eller evne til å ta innover seg kritikken som har blitt reist mot organisasjonen, og alvoret i situasjonen den befinner seg i.

Fra sentrale dialogpartnere på tros- og livssynsfeltet er det opplyst om svekket tillit til IRN. Departementet har blant annet merket seg STLs offentlige uttalelser om langvarige samarbeidsproblemer med IRN.

Departementet mener at IRN ikke lenger synes å være i stand til å ivareta konstruktive samarbeidsrelasjoner med andre organisasjoner på tros- og livssynsfeltet. Departementet redegjør i proposisjonen nærmere for sin behandling av saken.

Departementet mener at IRN ikke lenger oppfyller de vilkårene som er oppstilt som grunnlag for Stortingets bevilgningsvedtak, og departementet har derfor truffet vedtak om å omgjøre sitt eget tilskuddsvedtak for 2017, slik at andre rate av driftstilskuddet til IRN i 2017 ikke betales ut. Departementet viser til at det blant annet er en generell forutsetning at ansvarlig departement skal føre kontroll med at midlene benyttes i tråd med formål og forutsetninger, jf. Stortingets bevilgningsreglement § 5 annet ledd første punktum og § 10 annet ledd. Omgjøringsvedtaket er truffet under forutsetning av at Stortinget gir samtykke til dette. Departementet foreslår også at Stortinget gjør vedtak om at midlene som i tilfelle frigjøres, blir kunngjort i 2017 for benyttelse til dialogtiltak på tros- og livssynsfeltet. Under kap. 341 post 78 er det i 2017 bevilget 3,6 mill. kroner til slike tiltak.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Masud Gharakhani, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Høyre, Marianne Haukland, Tage Pettersen og lederen Tone Wilhelmsen Trøen, fra Fremskrittspartiet, Laila Reiertsen og

Morten Wold, fra Senterpartiet, Åslaug Sem-Jacobsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Freddy André Øvstegård, fra Venstre, Terje Breivik, og fra Kristelig Folkeparti, Geir Jørgen Bekkevold, viser til at Kulturdepartementet legger frem forslag til vedtak om samtykke til ikke å utbetale andre rate av driftstilskuddet for 2017 til Islamsk Råd Norge (IRN), i alt 650 000 kroner. Tilskuddet er bevilget under kap. 341 Tilskudd til trosamfunn m.m., post 78. Komiteen viser også til at departementet foreslår at Stortinget, dersom det gir samtykke til at midlene ikke skal utbetales, også gjør vedtak om at midlene skal frigjøres og kunnngjøres i 2017 for å benyttes til dialogtiltak på tros- og livssynsfeltet.

Komiteen har merket seg at begrunnelsen for at tilskuddet ikke utbetales, skyldes at IRN ikke oppfyller de forutsetningene som lå til grunn for bevilgningen av driftstilskuddet, og komiteen støtter departementets syn. Komiteen viser til at departementet redegjør grundig for avgjørelsen om å holde tilbake andre rate. Komiteen merker seg at det konstitusjonelle utgangspunktet er at departementet er pålagt å gjennomføre Stortingets budsjettvedtak, men at det også er en generell forutsetning at departementet skal føre kontroll med at midlene benyttes i tråd med formålet.

Komiteen har merket seg at departementet har gjennomført flere møter og har hatt dialog med IRN om organisasjonens rolle som paraplyorganisasjon og brobygger, organisasjonens arbeid med tros- og livssynsdialog samt vilkår for driftstilskudd fra departementet. Komiteen vil også understreke det departementet uttrykker i sitt forslag, at interreligiøs dialog er et viktig verktøy for å bygge fellesskap, dempe konflikter og minske fordommer i et mangfoldig samfunn. Islam er den nest største religionen i Norge, og det er av avgjørende betydning for tros- og livssynsdialogen at muslimer og muslimske trossamfunn er representert i interreligiøs dialog på en konstruktiv måte. Komiteen merker seg departementets helhetsvurdering om at det forelå tvil om IRNs virksomhet og rolleutøvelse som brobygger, paraplyorganisasjon og dialogpartner ble ivarett på en slik måte at de som organisasjonen er satt til å representere – politikere, myndigheter og samfunnet generelt – oppfattet organisasjonen som tillitvekkende.

Komiteen har merket seg at seks av IRNs medlemsorganisasjoner, herunder fem av de største muslimske trossamfunnene i Norge, allerede i mars 2017 uttrykte bekymring over utviklingen i IRN. Den 30. september 2017 meldte fire trossamfunn, med totalt 19 430 medlemmer, seg ut av IRN. Den 9. oktober 2017 kunnngjorde ytterligere fem medlemsorganisasjoner at de melder seg ut av IRN. Fire av dem er trossamfunn som samlet har 10 260 tilskuddstellende medlemmer.

Komiteen deler Kulturdepartementets helhetsvurdering om at utmeldingene i september og oktober svekker IRN vesentlig som paraplyorganisasjon for muslimske trossamfunn og organisasjoner, og at denne svekkelsen av IRNs representativitet virker negativt inn på organisasjonens funksjon som dialogpartner for andre tros- og livssynssamfunn og offentlige myndigheter.

Komiteen er opptatt av at statens innsats for å bidra til tros- og livssynsdialog ikke skal trappes ned. Komiteen samtykker i at andre rate av driftstilskuddet ikke utbetales til IRN, og at Kulturdepartementet kan kunnngjøre de frigjorte midlene for benyttelse til dialogtiltak på tros- og livssynsfeltet. Komiteen har registrert at departementet, under forutsetning om Stortingets samtykke, har utlyst midlene med sikte på at de kan fordeles og utbetales innen utgangen av 2017.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til arbeidet med en felles lov om tros- og livssynssamfunn. Disse medlemmer viser videre til Representantforslag 62 S (2017–2018) fra stortingsrepresentantene Hadia Tajik, Rigmor Aasrud, Masud Gharakhani, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen om krav til tros- og livssynssamfunn i forbindelse med offentlig støtte. I forbindelse med regjeringens lovarbeid, og ellers, forutsetter disse medlemmer at det stilles tydelige krav til og kontroll av alle tros- og livssynssamfunn i forbindelse med statsstøtte.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til forslaget til ny lov om tros- og livssynssamfunn som nå er på høring. Flertallet viser til at kravet om at tros- og livssynssamfunn skal følge alminnelig norsk lov, og mulige konsekvenser av lovbrudd, er tydeliggjort i lovforslaget. Flertallet vil for øvrig påpeke at vilkårene i den alminnelige tilskuddsordningen til tros- og livssynssamfunn ikke er de samme som vilkårene som er stilt for tilskuddet til IRN som dialogorganisasjon.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at flere muslimske trossamfunn har gått sammen i Muslimske dialognettverk, som er en ny paraplyorganisasjon for muslimske trossamfunn. Dette medlem mener at Muslimske dialognettverk kan overta rollen som brobygger og paraplyorganisasjon, forutsatt at de oppfyller kravene for tilskudd til paraplyorganisasjoner på tros- og livssynsfeltet. Dette medlem ber om at dette vurderes når fordelingen av midlene som frigjøres, blir vurdert for benyttelse til dialogtiltak på tros- og livssynsfeltet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Venstre, har registrert de nye tiltakene for religions-

dialog som har blitt etablert i tomrommet etter IRN. Flertallet håper at søknadsmengden til midlene vil gjenspeile mangfoldet av tiltak, og at midlene kan bidra til en inkluderende religionsdialog.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet ikke utbetaler andre rate av driftstilskuddet til Islamsk Råd Norge for 2017.

II

Stortinget samtykker i at midlene som frigjøres ved at andre rate av driftstilskuddet til Islamsk Råd Norge for 2017 ikke utbetales, kunngjøres for benyttelse til dialogtiltak på tros- og livssynsfeltet.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 28. november 2017

Tone Wilhelmsen Trøen

leder og ordfører

